

היתה דרישה בהפועל תל-אביב שאני אפסיק לשחק בגלל הגיל, ורצו לעשות ממני מאמן. אני עוד לא רצייתי לתלות את הנעללים, או עברתי להפועל כפר-סבא בתור שחקן ואני הצלתי אותם מירידה לליגה א'. אחרי שנה כבר היה לי סיכסוך איתם. הייתי תמיד אגוז קשה. מיקה אלמוג, שהיה אז מרכז של הפועל כפר-סבא, רצה להתערב בהרכב של ה-קבוצה. אני לא הסכמתי ועזבתי, ומאו התחלתי לאמן.

זה היה מעבר קשה. הייתי סטאר, כולם אהבו אותי. עברתי להיות מאמן ועכשיו אני הייתי צריך לאהוב את השחקנים. אותי כבר לא ראו על המיגרש. השנה הראשונה היתה הכי קשה. הייתי עוד מת לשחק. ידעתי שאני מסוגל, אבל הרגשתי שהעצבים לא ישמעו אלי. מה שאני רוצה לבצע כבר לא יכול במושלים.

עברתי לאמן את הפועל תל-אביב, ונש-איתי שם שלוש וחצי שנים. הייתי גם העוזר של גיולה מאנדי, מאמן הניבחרת הלאומית. ברור שהיו לי הרבה שגיאות, כי רקדתי על שתי התונות. בהתאחדות לא קיבלתי כסף, רק אהבתי. במקום לקבל כסף שילמתי את המחיר, ולמדתי לקח: לא לרקוד אף פעם על שתי התונות. המחיר היה שבמקום לגמור ארבע שנים עם הפועל וללכת בכבוד פיטרו אותי אחרי שלוש וחצי, וגם בלאומית, אכלתי תמיד את כל הלוקשים של מאנדי. את הכבוד הוא לקח לעצמו. בקיצור שילמתי רב-נגע, ואת השגיאה הזאת אני יותר לא עושה.

חשבתי, אבל, שאחרי ארבע שנים בתור עוזר מאמן אני אקבל את הניבחרת אחרי מאנדי. אבל ראיתי שזה לא ילך, לא הייתי טמבל. שמעתי שיש משא ומתן עם מאמן חדש, ממוצא סיני הונגרי, סו, אז הבנתי שלי אין מה לחפש בניבחרת. עברתי לאמן קבוצות. אליפויות לא לקחתי. איתי השתמשו יותר בתור בלם שמציל קבוצות מלדרת ליגה א' או גורם להם לטפס למעלה. המזל שלי לא שיחק לי לאליפויות. אולי זה גם בגלל שאני מאמן למישחק יותר יפה משחוק. יופי ואליפויות לא הולך ביחד. לפני שלוש שנים, באתי לניבחרת. בהתחלה לאפרוחים ואחרי זה לבוגרים.

מכיר אותי שהייתי כדורגלן. הוא היה משוגע לכדורגל. שיחקנו ראש בראש על שני שערים והייתי נותן לו את ההזדמנות לנצח אותי. בגלל זה הוא השאיר אותי במחנה, לא הוציא אותי לעבודות בבניין ובכבישים, וגם קיבלתי אוכל יותר טוב. מהמחנה חזרתי הביתה, ואז כבר הר-רוסים היו בעיר שלי. הדרך הראשונה, יום אחרי שהגעתי הביתה, היתה למיגרש הכדורגל.

השניו הגדול בא כשהתחלתי לשחק בדנימו בוקרשט. קיבלתי מהם כאלה הבט-חות שחשבתי שמהיום למחר אני נהיה

**..תמיד
אכלתי את
הלוקשים"**

מיליונר. מיליונר לא נהייתי, אבל מפורסם. כן.

ב-48 עליתי ארצה. אני לא יודע למה עליתי. ציוניסט לא הייתי. כשהייתי ב-מחנה ריכוז 26 חודשים בין יהודים ואחד גנב אצל השני להם בשביל שהוא יציל את עצמו, והשני לא חשוב, זה עשה לי כעס נורא. אבל אמרתי לעצמי: אם בכל העולם המגרים של הקבוצות הם יהודים, בטח ובטח בישראל, איפה שכולם יהודים, אני אהיה מיספר חזק.

אבל במציאות זה היה קצת אחרת. מיקצוע שלי. אמרתי: כדורגלן. הפקידה התפוצצה מצחוק. היא לא רשמה כלום ועד היום לא רשום בתיק שלי מיקצוע. ואני, מיסכן, חשבתי שאם אני חי ב-כדורגל, זה המיקצוע שלי.

הגעתי ארצה ואיך שירדתי מהאנייה קראו לי ברמקול. כנראה ידעו מקודם שאני בא. ניגשתי, נתנו לי ביד צורתנועה ואמרו: אתה יוצא מפה לפינה. שמה יעמוד חייל עם פס וכובע. תראה לו את זה, הוא יעמיד אותך לאוטו לסאראפנדי.

עליתי לאוטו-משא ונסעתי לסאראפנדי. הקאתי כל הדרך. היה חם נורא. זה היה בדיוק ב-17 לאוגוסט '48. באתי למחנה ושמה מצאתי את ניבחרת ישראל. כשר-באתי, בדיוק הניבחרת היתה בשוויץ. בר-טיפול זיעה. אז עוד לא קראו לזה סאונה, רק שוויץ.

ניגשתי למאמן, אגון פולק, אני זוכר שהייתי לבוש אז בחום חלי גדול בהליפה בצבע פפיטה, ואמרתי לו מי אני. מה אני אני: הם לא התרגשו בכלל. היו באים אז הרבה מיספרים, שסיפרו: אני שיחקתי פה, ואני שיחקתי שמה. אני הייתי עוד נאיבי ולא הבנתי בשביל מה צריך בראדס להשקר. הרי בכל זאת הוא צריך לשחק ולהראות את הכדורגל שלו. היה אימון לפני נסיעה למישחק לאמי-ריקה. זה היה אימון קובע מי יוצא. כשר-בנסתי למיגרש פתאום אף אחד לא ידע לדבר הונגרית או רומנית. ודוקא היו אז בניבחרת הרבה הונגרים. היה ורמש, היה וייס, היה רגדיש, היה שווייך, פתאום כולם שכו את השפה של האמא שלהם. לא רצו לעזור במילה. כנראה שפחדו, שאולי אני יקח את המקום שלהם. מישחק ראשון שיחקתי, ניצחנו 6:0 את אלכסנדרוני, מה שהיום בית"ר. אני הב-

**..אני
גנרל
בכדורגל!"**

קעתי שלושה שערים, ותיכף באותו ערב הרבה אנשים ידעו הונגרית והרבה אנשים דיברו אידיש. דבר אחד הסבירו לי תיכף: אל תיקח את זה בתור בטוח, שאתה נוסע לאמריקה למישחק. פה הכדורגל זה פוליטיקה, אבל מה סיכוי אחד יש לך. אם תשחק במישחק שהקונסול האמריקאי יהיה נוכח אז אתה נוסע. שיתקתי, וה-קונסול היה נוכח, אבל לנסוע לא נסעתי. ככה שיחקתי כמה שנים בהפועל, ב-מכבי ובהפועל בתורה. כשהייתי בן 33

אמן הפועל

שמילו, קיצוני משמאל עם קבוצת הפועל תל-אביב, אר-תה אימן בשנת '58. בתמונה כוכבים כמו השוער חודורוב (כורע במרכז ליד הכדור), לבקוביץ' (כורע ראשון מימין) וטיש (עומד ראשון מימין).

עם פושקאש

בתמונה שצולמה לפני מיספר שבועות טרם המישחק עם הקבוצה היוונית פאנאטנאיקוס, אותה מאמן פוש-קאש. ניבחרת ישראל ניצחה אז 1:0. לדברי שמילו, השאלה שהוא מפנה לפושקאש היא: „למה הפסדת את כל הכסף שלך בבית-חרושת לנקניק הונגרי בספרד?"

בני מאושר

השוער של הפועל-חיפה, פורטל, מתמוגג בדמעות שלישי-בדורות המאמן המסור שמילו. פורטל התפרץ בבכי שמחה, בתום המישחק נגד הפועל ירושלים ב-1968, בו ניצחו החיפאים 1:0.

**..הוא
לא
נורמלי!"**

התחילו הצרות. לא היה לי גב משום מקום. אחרי ועדת עיצוני גם לא מההת-אחדות. כולם חשבו: אם יש לו שחקנים כמו שפיגלה, רונטאל וקאלדרון בחוץ-לארץ והוא מוותר עליהם בקלות כזאת אז הוא אנטיסמיט!

מההתאחדות סבלתי הרבה. אבל מה - אין לי טענות. למה שהיה לי טענות נגד אנשים שלא מכיר אותם? שלא עוררו לי אף פעם. הייתי יכול לבוא בטענות לצבי ברים או לגרי בית-הלוי, כי הם הביאו אותי למה שאני. הם עשו אותי. אבל הם אינם. האנשים שהיו נגדי כל הזמן בהתאחדות, זה הכל דור חדש. ועם כל הטענות שיש נגד ההתאחדות הישנה, יש לכל בראדס את המשהו טוב שלו, ומכירים אפשר היה ללמוד הרבה מבחינה אירגונית. הביש-

מזל שלי היה, שועדת עיצוני חיסלה אותו. הוא היה הגב שלי. ומעניין אותם העיתונאים שפירקו אותי, פירקו גם אותי. הגעתי למצב שהנהלה החדשה של ה-התאחדות רצתה להיפטר ממני בכל מחיר. הם רצו להכניס במקומי את שוויי-צר, מאמן ניבחרת הנוער והאפרוחים. הוא בעצמו קבע מתי הוא נכנס לתפקיד. פעם הראשונה בהיסטוריה, מאמן מודיע להת-אחדות לכדורגל מתי הוא נכנס לתפקיד, במקום שההתאחדות תודיע לו. ראיתי שהחברות שלו עם היושבראש של ה-התאחדות הולכת נגדי או נהייתי עקשן. אותי אי אפשר לזרוק. יש לי חוזה. אז המשכתי עם העצבים וכלי הגב, ועם ה-כתבות עלי על הכישלונות שלי, ואימנתי את הניבחרת בדרך שלי.

הייתי מדבר אז לעצמי כמו משוגע. אל תיקרא את העיתון, אל תשים לב, תלך בדרך שלך. הלכתי וניצחתי. היום אני כבר עם גב מלא, אחרי שקיבלתי לפני שבוע את המיברק מאלון שהדרך שלי היא הנכונה. אני לא רוצה למתוח יותר